

veszélyesebb a gázanyag, mivel ez esetben igen körülményes az ellene való védekezés. Ilyen rendkívül veszélyes gázanyag volt a világháborúban a Lost, mely az emberi test egész felületét megtámadta, ruhán, avagy állati bőrön keresztül is. Egyedül a gummi védett ellene.

A szervezetbe kerülő gázokat, az ott kifejtendő hatás tekintetében felosztjuk:

könnyeztető,
tüszkölésre, hányásra ingerlő,
fullasztó,
mérgező és
maró gázokra.

Katonai szempontból ezeket élettani hatás tekintetében két nagy csoportba foglaljuk:

ingerlő és
mérgező hatásuakra.

A gázanyagok legnagyobb százaléka ingerlő hatást fejt ki. Ezen inger az egyszerű könnyezéstől és köhögéstől kezdve sokféle változatban fordulhat elő. Ez ingerlő gázok ingerlő ereje változó s ennek mértéke és kifejezője az elviselhetetlenségi szám, mely kifejezi, hogy hány milligramm gázanyag elviselhetetlen egy m^3 levegőben. Minél kisebb a szám, annál izgatóbb az anyag. Vannak oly anyagok, mint például a Clak I., melyből már 1 milligrammnyi is elviselhetetlen egy m^3 levegőben. Az ingerlő gázok célja csupán az, hogy az ellenséget gázálarca alá kényszerítve, azt ezáltal harci tevékenységében gátoljuk, illetve korlátozzuk. Ilyen ingerlő anyag például a lazomaceton, vagy kémiaiilag „B”-anyag, mely közönséges viszonyok között pusztán könnyezést idéz elő, miből kifolyólag a gázálarcok vizsgálatainál és gázharci gyakorlatoknál használják.

(Folytatjuk.)

Hrabák István.

Gyakorlati fogások és eljárások

K. J.-né Nyiregyháza. Hogyan fegyelmezzek az „új iskolában?” — írja Ön hozzánk intézett levelében, Asszonyom. A munkától tiltam-e el az arra rászolgáló gyermeket, vagy vonjam meg tőle szeretetemet? Mindkettő bajt is okozhat. Ha attól a munkától tiltom el, amit el kell végeznie, akkor elmarad, ami nem lehet célja a büntetésnek. Viszont a szeretetet sem vonhatom meg tőle, enélkül nem lehet nevelni. Erre kéri tanácsunkat.

Hogy az iskolai munka lehetséges legyen, szükséges bizonyos külső rendet megállapítani, s gondoskodni arról, hogy azt mindenki megtartsa, akár a régi, akár az „újiskola” fegyelmező eljárásával élünk is. A fegyelmezésnek kétféle módját kell megkülönböztetni.

Egyik a rendtartás, a másik az erkölcsi akarat képzése. A rendtartást nevezik kormányzó fegyelemnek, kormányzásnak, igazgatásnak is, az erkölcsi akarat irányítását irányzó fegyelmezésnek, jellemképzésnek, vezetésnek, vagy pusztán fegyelmezésnek, szemben az igazi kormányzással.

Bizonyosan az volna a legideálisabb állapot, ha egyáltalában nem volna szüksége ugynevezett fegyelmezésre sem a tanítónak, sem az iskoláknál a tanulók összessége által arra kijelölt meghatalmazottaknak. Mivel azonban emberek vagyunk, jók és rosszak, tanácsunk a következő. Nagyon fontos, hogy a tanulókat a tanító kellően foglalkoztassa. Mindig, minden órára meghatározott (előrel) tervvel kezdődjön a munka s foglalja le a tanuló egész idejét és minden figyelmét. Ha ezt tesszük, a tanulónak eszébe sem jut rendetlenkedni. Az azonban lehetetlenség, hogy amikor csendet követelünk a gyermekektől, azok valóban tétlenül üljenek helyükön. Hiszen gyermekről van szó, aki legfeljebb percekig tudja betartani ezt a kívánalmat. A jó tanítás fegyelmezés is egyuttal. És ne higye, Asszonyom, hogy annál a tanítónál van jó rend, aki egyebet sem tesz, mint rendet csinál. A jó rend nem lehet öncél, hanem csak a közös munka érdekében szükséges. Ezt kell éreznük a tanulóknak is. Ott lesz jó rend, ahol mindannyian közreműködnek a tanulók a rend fenntartásában, mert mindnyájan tudják, hogy az a közös munka érdekében elengedhetetlenül szükséges.

De sokszor a leglelkesebb tanító óráján is elkaliódik valamilyik gyermek figyelve. Mit csináljunk akkor? A fegyelem egyik legtöbb öre a tanító szeme, amely végiglát az osztályon. Ha valamilyik gyermek eltér a jó rendtől, azt figyelmeztetjük előbb csak tekintetünkkel, vagy valami kézzel, olykor beszédünkben való megállással. A fegyelmetlenségnek legtöbbszor egyéb okai is vannak, mint a tanuló gyenge figyelőképessége. Nehéz a rend helyreállítása zajongó osztályban, ha a tanulók az előző órában magukra voltak hagyva. De ne veszítsük el ilyenkor sem türelmünket, sem hidegvérünket. A nyugalom a fölény jele, az izgatottság és bosszankodás csak azt mutatja, hogy a tanulók vannak fölényben. Az is célravezető, ha a tanító azonnal ki tudja választani a rendetlenkedőket, ezeket külön állítja azzal, hogy majd az óra végén elintézzük az ügyet! Helyre lehet állítani a fegyelmet úgy is, hogy olyat mondunk a zajongó osztályban, amivel lekötjük a figyelmet s ezzel a többséget megnyertük. A fegyelmi esetek elintézése feltétlenül az óra végére hagyandók, nehogy kizökkenjünk a tárgy keretéből, mert a tanulók figyelmét és érdeklődését nagyon nehéz azután oda visszaterelni. Volna még egy kiváló eszköz: az osztály jószellemének megteremtése, ezt azonban csak a tanító egyénisége tudja megalkotni.

Próbálja meg Asszonyom az itt felsorolt módokat s nagyon örülnénk, ha a tapasztaltakról mielőbb értesítene. Addig is szeretettel üdvözljük!